

OPĆI PODACI			
IME I PREZIME		Ivana TRTANJ	
Naziv studija		Poslijediplomski sveučilišni studij Jezikoslovlje	
Matični broj			
Naslov predložene teme	hrv.	Jezično označavanje likova u dječjem pripovjednom diskursu	
	engl.		
Područje/polje/grana		Humanističke znanosti/filologija/kroatistika	
Povjerenstvo za prihvaćanje teme doktorske disertacije	titula, ime i prezime	ustanova	e-pošta
	1. doc. dr. sc. Dubravka Smajić	Učiteljski fakultet u Osijeku	dsmajic@ufos.hr
	2. doc. dr. sc. Jelena Kuvač Kraljević	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu	jkuvac@erf.hr
	3. prof. dr. sc. Višnja Pavičić Takač	Filozofski fakultet u Osijeku	visnja.pavicic.takac@gmail.com

Ocjena teme doktorske disertacije

Razvoj jezičnih sposobnosti djeteta zahtijeva od njega usvajanje pragmatičkih načela koja upravljaju organiziranjem obavijesti u iskazu i stvaraju kohezivni diskurs. S psiholingvističkoga gledišta to znači da treba istražiti kako djeca ovladavaju jezičnom organizacijom na rečeničnoj i diskursnoj razini. Jezična se organizacija obavijesti u diskursu, tj. priči, sve više promatra kroz likove, vrijeme i prostor priče. U radu će se na temelju transverznoga ispitivanja jednojezične predškolske i školske djece govornika hrvatskoga jezika od četvrte do desete godine i uredna jezično-govornoga razvoja opisati razvoj dječje pripovjedne sposobnosti analizirajući označavanja likova u pripovjednome diskursu na lokalnoj/mikrostrukturalnoj i globalnoj/makrostrukturalnoj razini. U svim se jezicima likovi označuju imenskim skupom, a s obzirom na obavijesno ustrojstvo rečenice jezici se razlikuju po načinu obilježavanja *novoga* i *danoga*. Struktura rečenice također pridonosi označavanju informacijskoga statusa: opće je načelo da se *nove* informacije nalaze na kraju iskaza. Iako se pretpostavlja da je dječje oslanjanje na različite jezične strukture kada obilježuju likove povezano i s formalnim i funkcionalnim svojstvima jezika, za ovaj će rad biti važnija funkcionalna pragmatička načela. Istraživanje ima svrhu dokazati da djeca moraju proći određene razvojne razine dok usvajaju vještinu organizacije pripovjednoga diskursa te da pri tome postoje interindividualne razlike unutar istih dobnih skupina ispitanika. Takve pretpostavke idu u prilog i istraživanjima koja određuju pripovijedanje kao složenu sposobnost koja se razvija postupno tijekom predškolskoga i školskoga razdoblja.

U hrvatskoj psiholingvistici nema kontinuiranih i sustavnih praćenja pripovjedne sposobnosti ni kod djece ni kod odraslih. Zasad je to područje hrvatske psiholingvistike bilo prepušteno pojedinačnim istraživanjima znanstvenika iz različitih lingvističkih i nelingvističkih područja. Dosada objavljeni radovi o dječjem pripovijedanju na hrvatskom jeziku promatrali su jezičnu organizaciju priče označavanjem prostora i vremena, pripovjednu sposobnost u djece s jezičnim teškoćama, u dvojezične djece te u djece koja žive u nebiološkim obiteljima. Ovaj će rad upotpuniti trenutačne spoznaje o razvoju dječjih pripovjednih sposobnosti na hrvatskome jeziku donoseći cjelovit prikaz označavanja likova u

pripovjednome diskursu u djece predškolske i školske dobi.

Rad će odgovoriti na pitanja o tome kako djeca različite dobi prvi put uvide lik u priču, kako uspostavljaju *novu* informaciju koja zatim tijekom pričanja postaje *dana* te kojim oblicima označuju likove nakon prvoga spominjanja. Utvrdit će se moguće postojanje razlika u označavanju likova između mlađe i starije djece te postojanje razlika u označavanju likova na lokalnoj i globalnoj razini dječje priče. Kao varijable promatrat će se imenice, zamjenice, glagolski oblici koji razlikuju lica (vrijeme i način), anafore i deiktici.

Mišljenje i prijedlog

Rad će prikazati rezultate koji će omogućiti uvid u razvoj dječje sposobnosti da uvedu lik u priču te da zadrže referenciju na taj lik i sve druge likove. Već je uvelike istražena dječja sposobnost iznošenja sadržaja i stvaranja strukture priče, ali je manje jasan drugi aspekt pripovijedanja – referencijalna kohezija, tj. uporaba referentnih izraza za razgovor o živim bićima, objektima ili drugim entitetima u diskursu.

Hrvatskoj je psiholingvistici nužno sustavno praćenje i analiziranje dječjih priča, a ovakvo će ispitivanje omogućiti buduća međujezična istraživanja ove problematike te usporedbu hrvatskih podataka s podacima različitih drugih, genetski srodnih ili nesrodnih, tipološki sličnih ili različitih jezika.

Za istraživanje prikupljeni tonski i vizualni zapisi dječjih pripovjednih iskaza, transkribirani u CHAT-u i analizirani u programu CLAN, omogućit će uvrštavanje dobivenih hrvatskih podataka u svjetsku banku podataka CHILDES (www.childes.psy.cmu.edu), u kojoj se trenutačno nalaze podatci o pripovjednoj sposobnosti djece za engleski, nizozemski, španjolski, arapski, turski i tajvanski jezik.

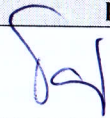
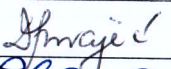
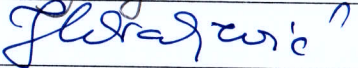
Rad je dobro osmišljen i metodološki dobro postavljen, dosadašnje spoznaje o temi temeljito su proučene, i to uglavnom na temelju relevantne strane literature te rijetke domaće, pa budući da do danas u Hrvatskoj nitko nije podrobije istraživao navedenu temu, s pravom se očekuje vrijedan znanstveni prinos hrvatskoj psiholingvističkoj spoznaji.

Predlažemo stoga prihvaćanje teme doktorskoga rada Ivane Trtanj.

MENTOR

	titula, ime i prezime	ustanova	e-pošta
Mentor 1	doc. dr. sc. Dubravka Smajić	Učiteljski fakultet u Osijeku	dsmajic@ufos.hr
Mentor 2*	doc. dr. sc. Jelena Kuvač Kraljević	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu	jkuvac@erf.hr

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do 5 objavljenih radova u zadnjih 5 godina **

Mentor 1: doc. dr. sc. Dubravka Smajić	Vodopija, Irena; Smajić, Dubravka. Najčešće jezične pogreške dječjega pisanoga izraza // IX. međunarodni kroatistički znanstveni skup / Blažetin, Stjepan (ur.). Pečuh : Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, 2010. 361-374. Vodopija, Irena; Smajić, Dubravka. Morfološke vrste te semantičko i asocijativno polje poticajnih tematskih riječi // Dijete i jezik danas : dijete i tekst / Vodopija, Irena ; Smajić, Dubravka (ur.). Osijek : Učiteljski fakultet u Osijeku, 2011. 53-70. Smajić, Dubravka; Jurić, Monika. Jezični bonton u nastavi hrvatskoga jezika. // Život i škola : časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja. 59 (2013) , 29; 205-222. Smajić, Dubravka. Uskličnost u bajkovitoj prozi Nade Iveljić "Zagrebački vrapčići" // Zlatni danci 11. Život i djelo(vanje) Nade Iveljić. Zbornik radova s međunarodnoga znanstvenoga skupa / Ana Pintarić (ur.). Osijek : Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet Pečuh, Matica hrvatska Osijek, 2009. 209-220. Smajić, Dubravka. Pravopis u ranim gramatikama Mirka Divkovića // Peti hrvatski slavistički kongres, zbornik radova, knjiga I. / Turk, Marija ; Srdoč-Konestra, Ines (ur.). Rijeka : Filozofski fakultet u Rijeci, 2012. 501-509.	
Mentor 2: titula, ime i prezime	Kuvač Kraljević, J., Cepanec, M., Šimleša, S. (2014.) Gestural development and its relation to a child's early vocabulary. <i>Infant Behavior and Development</i>, 37. 192-202. Ščapec, K., Kuvač Kraljević, J. (2013) Rana pismenost kod djece s posebnim jezičnim teškoćama. <i>Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja</i>, 49(1), 120-134. Hržica, G., Kuvač Kraljević, J. (2013) MAIN: Višejezični instrument za ispitivanje pripovijedanja. U: Gagarina, N., Klop, D., Kunnari, S., Tantele, K., Välimaa, T., Balčiūnienė, I., Bohnacker, U., Walters, J. (ur.), MAIN: Multilingual Assessment Instrument for Narratives. <i>ZAS papers in Linguistics</i>, 56. Bališa, M., Hržica, G., Kuvač Kraljević, J. (2012.) Odnosne rečenice bez pomaka i traga: proizvodnja odnosnih rečenica kod djece s posebnim jezičnim teškoćama. <i>Suvremena lingvistika</i>, 38(2), 139-154. Kuvač Kraljević, J., Palmović, M. (2011) Spatial and Temporal Measurements of Eye Movement in Children with Dyslexia. <i>Collegium antropologicum</i>. 35(S1), 191-198.	
Povjerenstvo za prihvaćanje teme doktorske disertacije	titula, ime i prezime	potpis
	1.prof. dr. sc Višnja Pavičić Takač - <i>predsjednica povjerenstva</i>	
	2. doc. dr. sc. Dubravka Smajić	
	3. doc. dr. sc. Jelena Kuvač Kraljević	
Mjesto i datum	Osijek, 4. rujna 2014.	
Napomena		

* Navesti mentora 2 ako se predlaže

** Navesti minimalno jedan rad iz područja teme doktorske disertacije